gult cyan magenta svart

VIÐMERKINGAR

Reinar linjur

Eilif Samuelsen

Sambandsflokkurin hevur ongantíð í sínum politikki lagt í at gera upp um sjálvstýri, soleiðis sum allir aðrir føroyskir politiskir flokkar hava havt sum eitt av sínum fremstu málum. Sambandsflokkurin hevur altíð lagt dentin á í gerandisdegnum at føra ein virknan framburðspolitikk á tí mentunarliga, tí sosiala og ikki minst á tí vinnuliga økinum. Tí vit vita, at tað einasta, sum er ført fyri at útvega føroyingum størri sjálvbjargni, tað er, at samfelagið búskaparliga eru ført fyri at lyfta tær byrðarnar, sum samfelagið, tað almenna, hevur at bera. Tað veri seg eitt skúlaverk, eitt heilsuverk, eitt almannaverk, eitt vinnulív o.s.fr., sum kann standa seg í samanburði við tað, sum er í okkara grannalondum. Er tað ikki tað, so fer aftur at streyma av okkara besta fólki hagar, sum meira fæst fyri ta arbeiðsorkuna, ein hevur at selja. Lógin um ta flytføru arbeiðsmegina verður meira og meira at gera seg galdandi í okkara tíð, nú lættari gerst í allar mátar at skifta bústað. Sambandsflokksins politikkur verður framdur meira niðanfyri hálsvølin enn omanfyri.

Tó tori eg at pástanda, at eingin politiskur flokkur her á landi upp ígjøgnum tíðirnar hevur gjørt so nógv fyri okkara sjálvbjargnisføri, sum Sambandsflokkurin. Tað er mest honum at takka fyri, at fullveldisforsprákararnir nú kunnu gera sær dælt av tí høga menningarstigi, land okkara er komið upp á. Tí er tað í roynd og veru sum skrikar, at Tjóðveldisflokkurin og eltarar hansara í úrtíð vilja sleppa at proklamera Føroyar fullveldisríki fyri øllum heiminum. Vit skilja tey væl. Tað hevði so sanniliga verið ein gevustund at sloppið at staðið hægst á pallinum tá, tað skerst ikki burtur.

Man tað vera hetta, sum hevur freistað formann Javnaðarflokksins til aftur nú at vilja sleppa at fjeppast uppi í fullveldisharkaliðinum? Beint sum vit hildu, at Javnaðarflokkurin sá út til at hava besinnað seg upp á saman við Sambandsflokkinum at gera eitt veruliga burðardygt alternativ til ta deyðsdømda fullveldisuppskotið, so flákrar flokkurin aftur yvir til fullveldisflokkarnar og sleiskast fyri teimum. Er veruliga eingin endi á, hvussu ofta Javnaðarflokkurin slankar aftur og fram millum ríkisfelagsskap og fullveldið. Hann ger ið hvussu so er sítt til at uppfríska minnið um sítt vantandi trúvirði hjá veljarunum. Nær missir hann heilt trúvirðið hjá veljarunum? Hvussu ofta skal ein gera politiskt sjálvmorð, áðrenn ein doyr?

Vit mugu geva Henrik Pontoppidan rætt, tá ið hann sigur, at »tað hjálpir ikki at hava ligið í ørnareggi, tá ið ein er vaksin upp í dunnugarði«.

Um seinasta útspælið frá formanni Javnaðarflokksins á síðu 7 í Sosialinum nú fríggjadagin skal vera ein roynd til eitt taktiskt-politiskt upplegg til møguligar samgongusamráðingar eftir komandi val, so má ein siga, at útspælið er óvanliga dravlorkut og hartil klombrut, so tað tekur ikki gott sum signal til møguligar samarbeiðspartnarar, sum Javnaðarflokkurin hevur vónir um at samarbeiða við í framtíðini.

Í greinini sigur formaður Javnaðarflokksins eisini, at tá Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin seinast vóru í samgongu saman, hótti Edmund Joensen, sum tá var løgmaður við at slíta samgonguna, tí Javnaðarflokkurin vildi seta eina nevnd at kanna møguleikarnar fyri yvirtøkum. Formaður Javnaðarflokksins skal bara minnast til, at í samgonguskjalinum, sum hann undirskrivaði 10. september 1994 stóð undir punkt 20: »Broytingar í ríkisfelagsskapsviðurskiftunum kunnu bara verða gjørdar í fullari semju millum samgonguflokkarnar.« Sambandsflokkurin var ikki samdur í, at Javnaðarflokkurin í samgongu legði eitt tílíkt uppskot fyri tingið. Uppskot hansara var sostatt eitt greitt brot á samgonguskjalið.

Og slíkt letur ein maður sum Edmund Joensen sjálvandi ikki um seg ganga.

Sambandsflokkurin hevur altíð kravt reinar linjur frá sínum politisku samarbeiðspartnarum, og tað mugu allir politiskir flokkar, sum flokkurin fer at samarbeiða við, innstilla seg upp á, at hann eisini fer at krevja í framtíðini.

Eigur sannleikin ongan góðan?

Jóannes Eidesgaard

Eg segði herfyri, at politikkur var komin í sannleikan. Og so er. Tí nú er veruliga líkt til, at tíðindini frá minniliga fundinum í uttanlandsnevndini 8. februar eru vorðin eitt samgongumál. Kropp á kroppi koma teir nú fram og siga seg sita inni við sannleikanum, hóast ongin teirra hevur verið á fundi, men tí sannleikin nú er politiskt defineraður av nýggjum og viðtikin til at vera tann, sum hóskar teimum ráðandi best.

Fyrst var tað Jógvan við Keldu, sum segði seg vera sannførdan um, at hann visti, hvat var farið fram á fundinum, hóast hvørki hann ella nakar annar fólkafloksmaður í nevndini var til staðar. Tað var so tað. Hann er jú politikkari og vildi gjarna hava málið at venda á vísan veg. Tá fundarfrágreiðingin hjá Kristinu Samuelsen, skrivara í uttanlandsnevndini, ikki var beinleiðis tann, sum tænti endamálinum, so var eitt at gera, og tað var at fáa at vita frá landsstýrinum, hvat teir hildu var farið fram á fundinum. Ein fulltrúi í landsstýrinum skuldi nú gera av, hvat sagt var í uttanlandsnevndini, meðan okkara egni skrivari meira ella minni var skúgvaður til víks. Tað sæst á øllum bygdum, at tað var sera umráðandi at fáa frágreiðingina frá Sigmundi Isfeldt sum fellandi prógv.

Kristina Samuelsen, skrivari, nevnir mítt navn einaferð í síni frágreiðing. Hon sigur, at Jóannes Eidesgaard spurdi um upplýsingarnar, nevndin gav, vóru í trúnaði. Síðan verður mítt navn als ikki nevnt.

Hin frágreiðingin, skrivað av Sigmundi Isfeldt, nevnir teir, sum hava orðið ein fyri ein, og hvat sagt varð. Men so knappliga sigur frágreiðingin, at Heðin Mortensen og Jóannes Eidesgaard báðir hava orðið í senn og siga tað sama. Fyri tann, sum kennir til fundarfrágreiðingar, sær hetta brotið, har Heðin Mortensen og eg tosa í kór, rættiliga løgið út. Og her fær Sigmundur Isfeldt tað at ljóða, at Heðin Mortensen og eg skulu hava sagt í ein munn, at løgmaður skal fara beinleiðis til Nato í Brüssel. Uppaftur meira løgið er tað, at hetta er eitt brot, sum Kristina Samuelsen ikki nevnir við einum orði, og tað kann tykjast løgið, at hon, sum tann royndi fundarskrivarin hon er, ikki skal hava fingið tað við.

Eg má viðganga, at tað harmaði meg almikið, at Sigmundur Isfeldt hevði skrivað hetta, tí eg veit, at hann ikki hevur hoyrt meg siga slíkt. Hvørki einsamallan ella í duett við Heðin Mortensen. Møguliga hevur trýstið á fulltrúan verið sera stórt, tá hann gjørdi fundarfrásøgnina lidna, um hann hevur vitað, at hendan skuldi verða fellandi prógvið. Men hann átti at staðið ímóti?

Hvussu nógvar niðurstøður samgongan ger í hesum máli, so hevur undirritaði ongantíð sagt, at løgmaður skuldi fara uttan um donsku stjórnina beinleiðis til Nato. Hetta fekk eg staðfest sama kvøld frá Heðin Mortensen, Jákup Sverra Kass, Anfinn Kallsberg og Kristinu Samuelsen. Og tað, sum eg framførdi í sjónvarpinum var ikki annað, nevniliga at tilráðingin til løgmans var ikki at fara uttan um donsku stjórnina beinleiðis til Nato, meðan Hergeir Nielsen hevði sagt beint tað øvugta. Samtykt varð, júst so sum Kristina Samuelsen endurgevur fundin, at fara bæði til stjórnina og til Nato. Men her frá til at siga, at mín tilráðing var at fara uttan um stjórnina og beinleiðis til Nato, er bara ikki rætt.

Eg kenni til hasa politisku royndina hjá Hergeiri Nielsen at fáa meg stemplaðan sum lygnara, men tað kann eg lova Hergeiri Nielsen við fylgi, at tað skal aldrin eydnast honum. Sannleikin broytir ikki skap, um tit so framhaldandi samtykkja nakað annað. Ikki hava vit gloymt samskiftið á sínum við limi í Suðuroyar Oljuvinnuráði, og Hergeir Nielsen átti sum fáur at hava lært nakað av hesum við at leggja øðrum orð – ella rættari skrivaða – orðið í munnin. Men tað hevði sjálvandi verið eitt kvetti fyri Tjóðveldisflokkin at fingið meg, sum Auken á sínum, stemplaðan sum lygnara. Men hesa ferð fáa tit ikki eydnuna við tykkum uttan mun til, hvussu nógvir tit verða.

So kunnu skotbjálvarnir hjá Hergeiri Nielsen og samgonguni annars siga tað, teimum lystir. Og júst brotið, sum Hergeir Nielsen endurgevur í Dimmalætting frá sendingini í SVF sama kvøld, er sannleikin. Tíðindamaðurin spyr, um tað ikki var greitt við einum orði at fara beinleiðis til Nato, og svar mítt var: "Yvirhøvur ikki". Og beinleiðis til Nato merkir at fara uttan um donsku stjórina og bróta við alla siðvenju og galdandi lóg, tí uttanlandsmál er ikki yvirtikið mál. Kann ein løgtingsnevnd forrestin heita á løgmann um at bróta heimastýrislógina og allar vanligar mannagongdir?

Sjúrður Skaale, Ronnie Thomsen og Jógvan við Keldu kunnu so siga politisku versiónina av sannleikanum, so gali, sum teimum lystir. Tað ger hvørki sannleikan størri ella lygnina minni.

Annars veit borgarin fullvæl, hvat bæði Heðin Mortensen og eg standa fyri í hesum spurningi um viðurskiftini millum Føroyar og Danmark. Hann man hugsa sítt.

Hetta verður vónandi mítt seinasta orð í hesi sak, sum er um eina løgtingsnevnd, sum ikki veit, hvat fram er farið, og har sannleikans vitnir eru teir, sum ikki vóru á fundi. Lítið álitisskapandi í hesum tíðum.

Málið um hví eg kom inn í sjónvarpsstovuna hetta minniliga kvøld, fari eg ikki at gera viðmerkingar til, annað enn at eg var biðin at koma. Restina fara aðrir at taka sær av.